

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. martyre Longino Centurione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

nibus ipsius Methodij compositum est. iij. Idus Martij. quo quidem die in exilium etiam eiectus fuerat, vt vtraque re sit memorabilis.

Inuocat S. Nicephorum Theophanem.

Nos autem o patrum sanctissime, o sacrorum preconum decus, qui digni facti sumus, vt te & terrestrem haberemus ciuem, & caelestem apud Deum intercessorem, ad arcam tuam cum desiderio accedimus, eamque cum omni veneratione complectentes, has tibi voces effundimus: O sublimium & arcanorum mysteriorum inspector & contemplator: o diuini aspectus atque splendoris gloria abunde propter mentis puritatem illustrate. o patriarcharum atque pontificum societatis particeps, qui & nomine & resimul cum illis victoriae praemia & praemia, arumnis & periculis superatis, percepisti: sic seipse benignè sinceri cordis erga te fidem & affectionem, vicissimque tuas pro nobis ad Deum puras castasque preces exhibe: vt Ecclesia sancta in tranquillitate versetur, & fides integra custodiatur. In perpetuum nobis Deum propitium redde, & nos, qui iucundissima tua monumenta, qui pulcherrima ad salutem instituta varijs in libris à te relicta perlegimus, in recta dogmatum doctrina firmos immobilesque conserua, & in omni temporum varietate constantes, vt omnem reliquam vitam exemplo tuo sanctè transigamus, vt Deo chari simus, & quae iustis promissa sunt, bona consequamur: Illius misericordia ac munere, qui propter nos homo fieri, & carne indutus perspici non est dignatus, Christus Deus noster, qui colendus & adorandus est cum patre, qui est ante principium, & diuino spiritu, qui est eiusdem cum illis essentiae, auctorque vitae in secula seculorum, Amen.

MARTYRIUM SANCTI ET GLORIOSI MARTYRIS LONGINI CENTVRIONIS. SIMEONE

Metaphraste auctore.

15. Martij.

Matt. 27.

Longini
constantia.

Pilatus &
Iudei in-
fensi.

Deserit mi-
litiam.

VM Deo verbo propter eam, quae ex inobedientia nobis fuit importata, à bonis prolapsionem, visum esset fieri sicut nos, & voluntaria cruce & morte propter nos fuisset condemnatus propter suam in nos misericordiam: & chorus quidem discipulorum, timore amicitiae Christi esset oblitus: qui autem in eum caedem spirabāt Iudaei, eum iam morte damnāssent, vnus erat etiam Longinus e Synagoga Iudaeorum, & constitutus fuerat Centurio cuiusdam numeri militum. Cū autem executioni esset mandata scelerata sententia, & ipse Christus in ligno esset affixus, medicās sumptum ex ligno gustum, admirandus hic Longinus habebat crucis custodiam sibi commissam cum suis militibus. Signis autem & prodigijs, quae circa crucem facta sunt, ad veritatem deductus, omni excusso metu, liberè Christū ipsum & Deum confessus est in medio synagogae Iudaeorum, Verè, dicens, filius Dei est hic.

Postquam sepulturae mandatum fuit viuificum Christi corpus, vt nos à peccati sepulcris euocaret, & ad antiquam reuocaret beatitudinem, Longino rursus iussit Pilatus, vitae sepulcrum tueri custodia militari. Et ille quidem fecit id, quod erat imperatum, etiam non esset eiusdem de Christo cum Pilato sententiae, vt iam didicimus. Cū autem peractum esset magnum mysterium resurrectionis, & milites miracula, quae erant maiora, quàm vt ea caperet humana cogitatio, principibus sacerdotum, & presbyteris Iudaici coetibus annuiciāssent, hoc illi ignominiam & dedecus sibi afferre existimantes, & miraculum volentes extinguere, pecunijs persuaserunt militibus, vt calumniarentur Christi resurrectionem. Illi igitur ad Pilatum accedentes, falsam dixerunt esse resurrectionem. Verum non sic Longinus: sed mendacij quidem fuit praclarus confutator, verax autem testis veritatis, vt qui non sustinuerit calumniari Christum, tanquam furto surreptum: sed lingua & mente libera eum verum esse Deum praedicārit, & e mortuis esse ex-citatum affirmauerit. Quo factum est, vt & ipse Pilatus, & Iudaeorum synagogae principes, inuidiam qua prius mouebantur in Christum, & quem in eum animo concipiebant furorē, eum nunc in Longinum transferant, ei adeo irascentes, vt quicquid pateretur Longinus, existimarent eum non satis daturum esse poenarum. Hinc ea res venit ad aures Longini, & eorum ira fuit ei significata. Quapropter magis volens abijci cum Christo, quàm habitare in tabernaculis Iudaeorum, cum veste & cingulo dignitatis, ipsam quoque simul quamprimum exiit militiam. Et acceptis duobus militibus, qui habe-

bant

bant eundem zelum pro Christo & veritate, declinat cum populo congressionem, & cum Deo solo & secum versatur.

Nec multum intercessit temporis, & relictis Hierosolymis, venit in Cappadociam, pre- It in Cap
co simul & apostolus Christi admirabilium operum, & quæ sunt præter opinionem cum padociam.
illis duobus militibus effectus. Cum autem eorum nihil latèret Iudæos, utpotè quòd fa-
ma ad omnes Longinum transmitteret, & perinde ac alata perniciter omnem percur-
reret regionem, ij simul conuenientes persuadent Pilato, ut de Longino maledicat, &
significet Cæsari, quòd aliena sentiret ab Imperio Romanorum, & quòd neglectis ar-
mis, Christum prædicet quendam regem gentibus: & sic omnes in suam redigens pote-
statem, attrahat ad illius fidem. Eorum autem, aiebant, quæ dicuntur, signum est, quòd
vniuersam Cappadociam ea impleuit doctrina. Cum his literis simul etiam emittunt
pecunias, in aures Cæsaris volentes irrepere, ut Longini mortem faciliè emerent. Quod
quidem processit etiam, ut videbatur, Iudæis. Et Roma statim in Iudæam ad Pilatum mit-
tuntur literæ, quæ Longinum morte damnabāt. Pilatus ergò acceptis literis, eas statim
tradit Iudæis, & ad beati viri eadem alacris alacres emittit. Illi autem cum totam, quæ
intercedebat, regionem maxima peruassissent celeritate, veniunt in Cappadocum regio-
nem: & cum audiissent Longinum in quodam agro paterno agere vitam ab omni ne-
gocio remotā, statim veniunt in agrum, & cum Longino sermones conferunt, nescientes
eū esse, propter quem tam magnos labores suscepissent, & iter confecissent. Vnde etiam
illum ipsum rogabant, quisnam esset Longinus, & in quonam prædio habitaret. Longi-
num enim studebant clam aggredi, timentes ne salutem sibi fuga quæreret. Ignorabant
autem eum magis studere ut caperetur, quā illi, ut caperent. Imitabatur enim mortem
illius voluntariam, quem cum vidisset in cruce, Deum fuit confessus: & quomodo Chri-
stus propter nos, ita Longinus propter Christum eadem sibiiebat.

Cum ergò spiritus sanctus illa hora ei omnia significasset, sensim ad ipsos conuersus,
miti & leni voce dicit: Sequimini, & ipse eum, quem quæritis, ostendam. Tunc ergò ve-
luti apud se lætans ille beatus & futuri gaudium præcipiens, & ante martyrium mortem
martyrij amplectens, hæc secum dicebat: Quam speciosi pedes euangelizantium bona. *Esa. 52.*
Nunc videbo celos apertos. Nunc adspiciam gloriā patris. Nunc, sicut primus martyr
Stephanus, ipse quoque, dicam: Domine Iesu Christe, accipe spiritum meum: quem cla-
rissima voce audiui mortem ad se vocantem. Nunc supernam Hierusalem, angelorum *Act. 7.*
quidem patriam, totius autem chori sanctorum metropolim, cum victoriæ plausibus,
& canticis, & gloriosis trophæis, ascendā. Nunc exuo è luto confectam tunicam, & la-
mentabilia depono carnis vincula. Nunc liberor ab interitu & corruptione, & lætus in-
duo incorruptionem. Egreior è vita caduca & momentanea, & ex tempestate, cuius
sunt magni fluctus & graua naufragia, & venio ad verum & solum portum, in quo vi-
ta est ab omni tristitia remota & æterna. Lætare anima, quæ vadis ad tuum effectorem.
Ostende lætam, tempore id postulante, faciem. Eos, qui tibi tot bona conciliant, o Lon-
gine, benignè excipe. Eos qui nos ad cœnam vocant regalem, lauto & magnifico acci-
piamus conuiuio.

Hæc cum apud se locutus esset Longinus, eos, qui ad ipsum venerant, statim ducit in
domum suam, & cum hospitio præclare accepisset, incipit deinde rogare post cœnam
cur venissent, & quænam esset tanta Longini inquisitio. Illi autem, cum sacramentum,
tanquam aliquod pignus, ab eo accepissent, non esse publicaturum, quæ ei dicerent, ne-
que secretum esse aperturum, dicunt quæ Pilato scripta fuerāt à Cæsare, & quòd venis-
sent, ut Longini cum duobus militibus capita amputarēt. Cum autem sciisset, quinam
essent cum ipso morituri, illi scilicet qui Iudaicæ mercedi Christum præposuerāt, signi-
ficauit eis, qui non diu antè ab eo discesserant, ut primorum bonorum essent sibi socij.
Cumque semel atque iterum eos, qui missi fuerant à Pilato, hospitio magnificè accepisset,
postridie eos ducens in agrum, expectabat eos, quos accersuerat. Cum autem accepis-
set eos iam appropinquare, statim annunciat ijs, qui missi fuerant à Pilato: Ego sum, qui
à vobis quæror, Longinus. Illi autem primum quidem non credebant. Quomodo enim
existimassent eum esse, qui erat passurus, cum eum viderent tam lætum ad periculum? *Prodit se-
ipsum li-
storibus.*
Postquam autem rectè sciuerunt illum esse, & nulla eis fuit relicta dubitatio, ægrè fere-
bant, & à conscientia multas plagas accipiebant, quid non quidem dicentes, quid non
autem facientes, cum esset adhuc recens recordatio, ut qui pro bonis essent malas red-
dituri gratias? O infelicem, dicebant, cœnā. O graue hospitium. Curnam, o chare Lon-
gine, hoc tibi cœptum venit in mentem, ut eos, qui venerant ad tuam cædem, domus tua

acciperet? O miserum habitaculum, o acerbum cōuiuuium. Mors tibi euadit hospitium, & te ipsum mensæ appones, eos præter opinionem inueniens larrones, qui hospitio à te fuerunt accepti. Quid faciens, sic molestia affecisti eos, qui te sunt occisuri? Abi ergo, accepta mercede hospitij, nempe mortis remissione. Non sustinemus ensem tibi inferre: eadem molientem manum tuo capiti afferre formidamus: communem falem reueremur: nos pudore afficit mensa: ad eadem torpet manus: abhorret animus morte afficere benefactorem. Facilius est periculum, quod nobis est Pilato paratum, quam vulnera conscientia. Parati sumus omnia pati potius, quam Longino tales referre gratias.

Milites re-
formidat
cedere ho-
spiti suu.

Sic quidem milites dicebant Christi martyri valde miserabiliter. Cæterum non poterant Longino persuadere: sed eis fortiter respondet vir verè generosus: Cur magna mihi bona inuidetis, quibus vos inuiti me estis remuneraturi? Cur meam mortem despectis tam miserabiliter? Cur tristes estis propter meam perpeffionem? Non est hoc mihi mors, sed vitæ primitiæ. Mihi reuerà potius est mors, quæ hîc est conuerfatio, quoniam non assisto meo Domino, nec fruor ea, quæ est illic, beatitudine. Finis finem malorum, non etiam finem vitæ mihi conciliabit: sed ad veram transmittet beatitudinem, & efficiet, vt sim particeps illius æterni splendoris. Habetis, o amici, habetis apud vos solatiū, propè est vobis consolatio. Quem enim propter finem lugetis, eum vos post finem beatum reputabitis. Sufficit autem hoc ad afferendam animi tranquillitatem, scire amicum fore multorum bonorum participem: quomodo est inuidorum, vel odio potius habentium hominum, studere eum priuare splendore. Nolite deslere eum, qui deficit: sed gratias agite ei, qui accipit. Non mihi illius gloriæ detrimentum afferatis, quam ego vidi elementa mouentem. Non negauerim eum, quem Dei semel filium sum confessus. Timeo nè creatam naturam inueniam accusatricem, si in eum appaream infidelis, propter cuius passionem cælum quoquè ipsum est affectum tristitia, & sol contraxit radios, & lux diei miserabiliter deducta fuit ad noctem.

Longinus
confirmat
duos mili-
tes.

Capite ple-
ctitur cū
illis.

Hæc adhuc dicente Longino, & eis, qui missi fuerunt à Pilato persuadente, vt facerent quod eis fuerat imperatum, veniunt milites, qui cum eo morte damnati fuerant. Ille autem lato & alacri vultu eos intuens, & dexteram eis iniicit, & collum amplectitur, & oculos suaviter deosculatur, & Saluete, inquit, o Christi commilitones, & hæredes regni, saluete. Iam enim aperta est porta, quæ est in cælis, & angeli sunt nostras accepturi animas, & oblaturi filio vnigenito. Ecce, & lampades video, & apparent mihi brauia, cum quibus sistendi sumus ad Iudicis tribunal. Sed enim si quid vobis est imperatum, dicebat eis, qui missi fuerant, id implete. Deinde etiam conuersus ad domus curatorem, iubet vestem mundam ad se deferri, vt qui iam esset vocatus ad nuptias & thalamum, & eò se stinaret. Forrò autem cum induisset vestem, & manu ostendisset tumulum, in quo volebat poni corpus, in genua cum ijs duobus, qui erant cum ipso, inclinatus, (o beatum filium) peregit certamen: & amputatis eorum capitibus, illi ascribuntur in choros martyrum & Apostolorum, illorum quidem fortitudinem, horum verò zelum pro Christo ostendentes.

Pilati eru-
delitas in
caput eius.

Quid verò post hæc est consecutus? Martyricum illius Longini caput cum statim accipissent ijs, qui eum interfecerant, ad fidem plenè faciendam, quod Longinus esset mortuus, id portant ad Pilatum, vt qui scirent se nullo alio dono, quam eo magis illi gratificaturos. Ipse autem statim conuocauit Iudæos, magna secum voluptate afficiendos, vt qui Longini valde mortem sitirent, & eam emissent pecunijs. Quod quidem cum factum fuisset, vt eis placebat, iubet rursus indigna Pilatus: & ante portam ciuitatis per ignominiam fuit proiectum preciosum eius caput. Sed is, cui visum fuerat pati pro nobis, eius, qui propter ipsum fuerat passus, nè nunc quidem est oblitus: sed veluti perpetuò apparentem quandam faciem ijs, qui aderant, cernendam præbebat ante ciuitatem, & in sterquilinio iacentem, tanquam in domo regia conseruatam, tutò protegebat, non solum non permittens, vt aliquid pateretur à fimo: sed etiam liberans alios, nè aliquid propter id paterentur. Quædam enim mulier vidua, quæ morte maritum amiserat, cum filio autem vnico conflictabatur, & præter viduitatē sustinuerat etiã oculorum orbitatē, malo fide superato, cum filio vadit Hierusalem, sanctorū, quæ ibi erant, locorum contactu & adoratione, quos amiserat corporis duces, sperans se recuperaturam. Cum autem à filio deducta terram caperet & puluerem, & imponeret oculis, adicitur viduitati & oculorum orbitati (Qualia sunt Dei iudicia) alia quoquè grauis calamitas. Morbus enim quidam inuadens puerum, qui pro amissis oculis fuerat ei alius oculus, repentè (proh dolor) abripit à sinu matris.

Statim

Statim ergò duplices ad eum accedunt tenebræ, & vitæ lux simul extinguitur cum luce oculorum: eratque omninò infelix illa immobilis, tanquàm aliquo fulmine, percussa calamitate. Cum autem paulopòst à malo ad se rediisset, deflebat miserabiliter, & miserandas voces emittebat ad Dominũ: ò Domine, dicens, cur sic grauata est manus tua super me, & supra dolorem vulnerum meorum addidisti? Et nunc lumen oculorũ meorum & ipsum non est mecum. Num vires lapidum vires meæ? Ipsa quoque dicã, quod Iob: Posuisti me parabolam Domine, & motum capitis in omnibus: & pudore affecti sunt super me, qui sustinent te Domine virtutum. Num sola sic peccavi ego? & sola sic punior, quòd me luce & vnigenito filio, qui erat instar lucis, priuasti? Quenam mihi est deinceps spes salutis? Quenam mihi via cõsolatiõis? Hei mihi, charissime, quãdò mihi malum consolaberis? Quandò oculorum leuabis calamitatem, me deducens ad salutem? Nesciisti, ò fili, quòd maiori omni alio, tuo casu mihi damnũ afferres maximum? Abis planta mihi iucundissima, me misera sola relicta? Sed sic quidem mater, & mater vnigeniti, qui sic fulciebat eam, quæ se habebat tam miserabiliter.

Interim autem dũ fuisset in somnum resoluta, diuinus ei apparet Longinus, & omnia dicit, quæ ad ipsum pertinebant, quæ in cruce Saluatoris nostri facta fuit, confessio-nem, mortem qua à Cæsare & Pilato fuit condemnatus, capitis amputationem, & alia, quæ martyr propter Christum sustinuit magnificè. Quin etiam dicit ei: Oportet te obferuare meum caput multo fimo tectum, ad tuorũ oculorum curationẽ. Nam si illud attigeris, lux statim te sequetur. Porro autem ego quoquẽ tibi adducam puerum cũ gloria, qui, quem propter eum accipis, dolorem consoletur. His verbis mulier animo re-creata, & corpore satis corroborata, properabat ad opus. Cum autẽ deducta iam peruenisset ad locum, in quo sciebat caput esse repositum, prompto & alacri animo fodiebat manibus. Et cum veluti quendam thesaurum caput inuenisset, simul cum eius in- uentione, suam quoquẽ lucem inuenit: & adspicit solem, aut etiam ipsum caput cernit tanquàm lucidam stellam, apparuisse. Deindè id ardentè cõplexa, cum à stercore ex-purgasset, & vnguents vniuersis honorificè, reuertitur ad eum, qui illam hospitio ex- ceperat, preciosam illam afferens margaritam.

Sequenti autem nocte diuinus rursus accedit Longinus, læto vultu subridentem, & quasi sponsalibus vestimentis nitentem filium suum inducens, suauiterque & paternè eum amplectens, & dicit ei: Ecce quem lugebas, filium, ò mulier, quæ lugebas: ecce quãtus sit nunc eius honor & gloria, & te ipsam consolare. Deus enim ipsum retulit in nu-merum militiæ sui regni: egoq; nunc cum habeo acceptum à Saluatore, nec à mea vn-quàm recedet dextera. Accipe ergò meum caput & corpus tui filij, & sepeli in eadem ar-ca, & nè amplius lugeas filium tuum vnigenitum, neque te verberet cor tuum. Nã ma-gna gloria & lætitia, & magnis laudibus celebrandæ choreæ, & festa celeberrima ei da-ta sunt à Deo, qui eum accepit. Hæc cum audiisset mater filij, statim surgit, & acceptum martyris caput, reddit patriæ martyris (Pago autem nomen est Sãdiale) & cum corpus filij capiti martyris lubenter apposuisset, & in loco insigni honestè composuisset, hæc apud se dicebat: Nunc scio, quòd ijs, qui Deum diligunt, omnia ad bonum conferunt. Quærebã oculos carnis, ego autem accepi etiam oculos spiritus. Me afficiebat tristitia iactura filij, sed ecce eum habeo hæredem, Deo cum gloria regia assistentem, & nunc no-ctũ & interdũ mihi matri blandè arridet, conglorificatus honoribus prophetarum & martyrum, & cum eis exultans, & cum Longino crucem ferens, & regni cælorum præclarum ferens trophæum inter angelos: adeò vt Longini factus discipu-lus, ipse quoquẽ sacram emittat vocem, hymnicamque & mysticam, & epinicij instar habentem: Verè Dei filius erat iste, & est, & erit. Re-gnum eius, regnum omnium seculorum, & eius dominatio permanebit in æternum. Ei gloria & potentia in secula seculorum, Amen.